

*Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności
Przewodniczący*

5.2.2024

Johan Van Overtveldt
Przewodniczący
Komisja Budżetowa
BRUKSELA

Przedmiot: Opinia w sprawie wytycznych dotyczących budżetu na rok 2025 – sekcja III
(2023/2220(BUI))

Szanowny Panie Przewodniczący!

Dear Mr Van Overtveldt,

28 listopada 2023 r. koordynatorzy Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI) postanowili, że komisja ENVI wyda opinię w sprawie wytycznych dotyczących budżetu na rok 2025 – sekcja III (2023/2220(BUI)) w formie pisma. W związku z powyższym pozwolę sobie – jako przewodniczący komisji ENVI i stały sprawozdawca ds. budżetu – przekazać Panu opinię komisji ENVI przyjętą na posiedzeniu¹ 24 stycznia 2024 r. w formie punktów rezolucji oraz proszę, by Pańska komisja

¹ W trakcie głosowania końcowego obecni byli: Pascal Canfin (przewodniczący), Bas Eickhout (wiceprzewodniczący), Anja Hazekamp (wiceprzewodnicząca), César Luena (wiceprzewodniczący), Mazaly Aguilar, Catherine Amalric, Maria Arena, Katarina Barley, Hildegard Bentele, Sergio Berlato, Michael Bloss, Daniel Buda, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Asger Christensen, Christophe Clergeau, Nathalie Colin-Oesterlé, Ana Collado Jiménez, Maria Angela Danzi, Marie Dauchy, Matthias Ecke, Pietro Focchi, Heléne Fritzon, Malte Gallée, Gianna Gancia, Paola Ghidoni, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Martin Hojsík, Jan Huitema, Martin Häusling, Peter Jahr, Karin Karlsbro, Billy Kelleher, Ska Keller, Petros Kokkalis, Danilo Oscar Lancini, Peter Liese, Javi López, Thierry Mariani, Lydie Massard, Sara Matthieu, Liudas Mažylis, Nora Mebarek, Dace Melbārde, Marina Measure, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Nikos Papandreou, Francesca Peppucci, Jessica Polfjärd, Stanislav Polčák, Erik Poulsen, Nicola Procaccini, Frédérique Ries, Manuela Ripa, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Silvia Sardone, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Sara Skytvedal, Maria Spyrali, Edina Tóth, Achille Variati, Idoia Villanueva Ruiz, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Veronika Vrecionová, Thomas Waitz, Mick Wallace, Jörgen Warborn, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Stefania Zambelli, Esther de Lange, Margarita de la Pisa Carrión, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Michaela Šojdřová.

wzięła ją pod uwagę:

– podkreśla, że w obliczu niestabilności i braku bezpieczeństwa spowodowanych agresją Rosji na Ukrainę UE powinna nie tylko bardziej się zjednoczyć i oferować większe wsparcie, ale również osiągnąć niezależność energetyczną oraz przeprowadzić zielonej i sprawiedliwej transformacji, nie pozostawiając nikogo w tyle i zwalczając ubóstwo energetyczne; zauważa, że trudna sytuacja geopolityczna nie może odwracać uwagi od celu, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej najpóźniej w 2050 r., ani spowalniać wysiłków w tym zakresie;

– zwraca uwagę, że długoterminowy budżet UE na lata 2021–2027 wraz z NextGenerationEU ma pomóc realizować długofalowe priorytety UE w różnych obszarach, w tym w dziedzinie klimatu i środowiska; podkreśla w szczególności, że na zasoby naturalne i środowisko przeznaczono 401 mld EUR, a na projekty związane z klimatem – 30 % całkowitych wydatków UE; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje zamiar zwiększenia środków w ramach śródkresowego przeglądu wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 o 10 mld EUR, zwłaszcza w odniesieniu do priorytetów środowiskowych i klimatycznych; zgadza się, że aby sprostać wyzwaniu środowiskowemu z większą elastycznością² należy przeznaczyć dodatkowy 1 mld EUR w dziale 3 „Zasoby naturalne i środowisko”, który obejmuje wydatki i inwestycje związane z rolnictwem, gospodarką morską, klimatem, ochroną środowiska, bezpieczeństwem żywnościowym i rozwojem obszarów wiejskich³;

– przypomina, że transformacja ekologiczna i cyfrowa to dwa z głównych celów NextGenerationEU oraz że jego główny element – Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) – ma prowadzić UE w stronę bardziej zrównoważonej przyszłości dzięki przekazaniu państwom członkowskim ponad 700 mld EUR w formie dotacji i pożyczek; podkreśla, że RRF powinien przyczynić się do włączania działań na rzecz klimatu i zrównoważenia środowiskowego w główny nurt oraz do osiągnięcia unijnego celu neutralności klimatycznej do 2050 r. przez wspieranie wprowadzanych przez państwa członkowskie reform na rzecz zielonych technologii i zdolności, w tym zrównoważonej mobilności, efektywności energetycznej, pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, przystosowania się do zmiany klimatu oraz na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym i różnorodności biologicznej; przypomina, że aby otrzymać te fundusze, państwa członkowskie muszą opracować plany, zgodnie z którymi przeznaczą co najmniej 37 % całkowitych wydatków na inwestycje i reformy wspierające cele klimatyczne; wzywa Parlament, by nadzorował RRF przez ocenę zgodności krajowych planów z celami klimatycznymi i środowiskowymi⁴;

– podkreśla, że budżet Unii na 2025 r. powinien być dostosowany do ambicji Europejskiego prawa o klimacie, aby do 2050 r. UE stała się pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu, oraz do celu porozumienia paryskiego, jakim jest utrzymanie wzrostu średniej temperatury na świecie poniżej 2 °C w porównaniu z wartościami sprzed epoki przemysłowej;

– z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w porozumieniu międzyinstytucjonalnym z grudnia 2020

² Komisja Europejska, „Headings: spending categories”, [Nagłówki: kategorie wydatków], https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/spending/headings_en.

³ Karoline Kowald, „Śródkresowa rewizja WRF na lata 2021–2027: wstępne sprawozdanie w sprawie wniosku Komisji”, [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/pl/document/EPRS_ATA\(2023\)753945](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/pl/document/EPRS_ATA(2023)753945).

⁴ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/green.html.

r.⁵ Komisja, Parlament i Rada uzgodniły zwiększenie wkładu budżetu UE w walkę ze zmianą klimatu; podkreśla, że należy zabezpieczyć podstawowe zasoby na włączanie kwestii klimatu i różnorodności biologicznej w główny nurt, aby przy opracowywaniu, wdrażaniu i ocenianiu wszystkich programów europejskich w każdej dziedzinie uwzględniano priorytety dotyczące klimatu i różnorodności biologicznej; przypomina o znaczeniu osiągnięcia celu przeznaczania na klimat 32,6 % budżetu UE, tj. 578 mld EUR; zaznacza, że mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ musi właściwie funkcjonować, by Komisja mogła podjąć działania kompensacyjne i uzupełnić wszelkie luki związane z ogólnym celem przeznaczania w budżecie UE wydatków na rzecz klimatu⁶;

– w odniesieniu do włączania kwestii różnorodności biologicznej w główny nurt zwraca uwagę, że należy przeciwdziałać utracie bioróżnorodności i odbudowywać ekosystemy za pomocą znacznych inwestycji oraz przeznaczać co najmniej 7,5 % rocznych wydatków na cele ochrony różnorodności biologicznej w 2024 r. i 10 % zarówno w 2026 r., jak i w 2027 r.; podkreśla, że w stosunku do budżetu Unii na 2025 r. trzeba podjąć dalsze starania, aby zrealizować cele dotyczące wydatków na różnorodność biologiczną na lata 2026 i 2027; podkreśla, że budżet UE musi być kluczowym elementem wdrażania strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, zgodnie z którą na działania na rzecz różnorodności biologicznej ma być przeznaczane co najmniej 20 mld EUR rocznie z „finansowania publicznego i prywatnego na szczeblu krajowym i unijnym”⁷;

– zaznacza, że należy transparentnie monitorować wydatki związane z klimatem i różnorodnością biologiczną przez rzetelną i kompleksową sprawozdawczość w dokumentach budżetowych i na stronie internetowej poświęconej wynikom, a także przeprowadzać odpowiednie ewaluacje *ex post* ze szczególnym uwzględnieniem oceny wpływu; apeluje, by w metodyce wydatków na działania związane z klimatem w miarę możliwości rozróżniano łagodzenie zmiany klimatu od przystosowywania się do niej; oczekuje, że Komisja zaprezentuje kompleksową, opartą na skutkach, bazującą na unijnych współczynnikach klimatycznych metodykę oraz że przez wszystkie siedem lat obowiązywania WRF będzie przedstawiać roczne sprawozdania na temat przeszłych i przyszłych wydatków, aby kwestie klimatu i różnorodności biologicznej były włączane w główny nurt w sposób znaczący i dobrze przemyślany; zwraca uwagę, że trzeba się wystrzegać wprowadzającego w błąd podawania przybliżonych wartości wydatków na cele związane z klimatem i różnorodnością biologiczną, w tym nieprzedstawiania jasnych celów; wzywa Komisję, by kontrolowała jakość wydatkowania środków na poziomie programów; przypomina Komisji, że – po konsultacji z Parlamentem i zainteresowanymi stronami – powinna opublikować przegląd śródkresowy oraz przedstawić odpowiedni wniosek, jeżeli cele nie zostaną osiągnięte;

⁵ Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 16 grudnia 2020 r. między Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami oraz w sprawie nowych zasobów własnych, w tym również harmonogramu wprowadzania nowych zasobów własnych (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv:OJ.LI.2020.433.01.0028.01.POL>).

⁶ Komisja Europejska, „Climate Mainstreaming” [Włączanie kwestii klimatu w główny nurt], https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/green-budgeting/climate-mainstreaming_en.

⁷ Komisja Europejska, „Biodiversity Mainstreaming” [Włączanie kwestii różnorodności biologicznej w główny nurt], https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/green-budgeting/biodiversity-mainstreaming_en.

- apeluje o przestrzeganie zasady „nie czyn (poważnych) szkód” w każdym programie budżetowym UE; podkreśla, że w tym celu należy ograniczać wydatki, które mogą negatywnie wpływać na klimat i środowisko⁸; zaznacza ponadto, że z tą zasadą powinien być zgodny cały budżet oraz że należy podjąć niezbędne środki naprawcze bez zbędnej zwłoki;
- wzywa współprawodawców do szybkiego zakończenia prac nad pozostałymi dossier ustawodawczymi w pakiecie „Gotowi na 55” oraz podkreśla, że trzeba wdrożyć te przepisy, aby osiągnąć cel pośredni, jakim jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 55 % do 2030 r.; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zagwarantowały sprawne i skuteczne wdrożenie nowych zasad i reform;
- przypomina, że jedna trzecia z 1,8 bln EUR inwestycji z planu odbudowy NextGenerationEU i z siedmioletniego budżetu UE musi finansować Europejski Zielony Ład i powiązane z nim inicjatywy; podkreśla w związku z tym, że należy przeznaczać wystarczające zasoby ludzkie i finansowe na wdrożenie unijnego prawa o klimacie, strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, strategii „od pola do stołu”, europejskiej strategii przemysłowej, planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym, rozporządzenia w sprawie baterii i zużytych baterii⁹, strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności, strategii leśnej UE 2030 i prawa o odbudowie zasobów przyrodniczych, a także zagwarantować czystą, przystępną cenowo i bezpieczną energię¹⁰;
- zaznacza, że należy wykazać się większymi ambicjami i zwiększyć przydział środków na każdy program, np. LIFE, na projekty związane z klimatem i środowiskiem, a także na finansowanie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, aby pomóc najbardziej narażonym regionom o wysokiej emisji dwutlenku węgla, które borykają się z gospodarczymi i społecznymi kosztami transformacji klimatycznej; apeluje, by „zazieleniano” wszystkie inne odpowiednie programy i fundusze, w tym proaktywnie włączano do działań programowych finansowanie działań związanych z klimatem i różnorodnością biologiczną¹¹;
- zaznacza, że trzeba wprowadzić środki, które pozwolą skuteczniej zapobiegać zmianie klimatu i być na nią lepiej przygotowanym, aby Unia mogła zapobiegać sytuacjom nadzwyczajnym, takim jak niedawne powodzie, pożary, susze i inne nieprzewidziane zdarzenia, oraz reagować na nie; podkreśla, że wciąż ważne jest zapewnianie odpowiedniego finansowania Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności;
- przypomina, że Komisja jest odpowiedzialna za pilnowanie, by wszystkie państwa UE właściwie stosowały prawo UE, i w związku z tym wzywa ją, by przeznaczała wystarczające zasoby finansowe i ludzkie na ten cel;
- zwraca uwagę, że należy przeznaczać odpowiednie zasoby finansowe i ludzkie na agencje

⁸ SWD(2022)0225, https://commission.europa.eu/system/files/2023-06/swd_2022_225_climate_mainstreaming_architecture_2021-2027.pdf.

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1542 z dnia 12 lipca 2023 r. w sprawie baterii i zużytych baterii, zmieniające dyrektywę 2008/98/WE i rozporządzenie (UE) 2019/1020 oraz uchylające dyrektywę 2006/66/WE, Dz.U. L 191 z 28.7.2023, s. 1.

¹⁰ COM(2019)0640.

¹¹ SWD(2022)0225, https://commission.europa.eu/system/files/2023-06/swd_2022_225_climate_mainstreaming_architecture_2021-2027.pdf.

europejskie wchodzące w zakres kompetencji komisji ENVI, takie jak Europejska Agencja Środowiskowa (EEA), Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA), Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) oraz Europejska Agencja Leków (EMA), aby mogły odgrywać kluczową rolę w kształtowaniu polityki europejskiej w odpowiedzi na kryzysy, przed którymi stoi UE;

– podkreśla, jak ważne jest zapobieganie zagrożeniom dla zdrowia i przygotowanie na walkę z nimi; zaznacza, że należy pilnować, by leki zawsze były łatwo dostępne i przystępne cenowo, aby chronić zdrowie i dobrostan obywateli; zwraca uwagę, że UE jest obecnie zależna od farmaceutycznych składników czynnych i surowców chemicznych importowanych z państw trzecich oraz że w łańcuchu dostaw produktów farmaceutycznych konieczna jest większa niezależność i otwarta strategiczna autonomia;

– ponownie podkreśla, że należy poprawiać stabilność i odporność systemów opieki zdrowotnej oraz zmniejszać różnice w równym i sprawiedliwym dostępie do opieki zdrowotnej i leków; podkreśla, że wydatki związane ze zdrowiem powinny być zgodne z podejściem „Jedno zdrowie” i zasadą „zdrowie we wszystkich politykach”; podkreśla, że brakuje wspólnej globalnej wizji podejścia „Jedno zdrowie” i gotowości na wypadek pandemii oraz że trzeba taką wizję wypracować; przypomina o niebezpieczeństwie niedoborów leków podstawowych i apeluje o natychmiastowe działania, które zapewnią ciągłość dostaw oraz dostępność i przystępność cenową leków i komponentów o najbardziej krytycznym znaczeniu¹²;

– ponownie wyraża zaniepokojenie, że ponad 50 % budżetu Programu UE dla zdrowia przeznaczono na wydatki operacyjne podlegające Komisji Urzędu ds. Gotowości i Reagowania na Stany Zagrożenia Zdrowia (DG HERA), oraz podkreśla, jak ważne jest, aby przeznaczyć odpowiednie środki finansowe na realizację Programu UE dla zdrowia, co obejmuje wystarczające wsparcie na rzecz wdrożenia europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia;

– zwraca w związku z tym uwagę, że wiele epidemii wiąże się ze wzrostem liczby chorób zakaźnych oraz że należy znacznie zwiększyć wysiłki Unii na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe; podkreśla ponadto, że konieczna jest ściślejsza współpraca z partnerami międzynarodowymi, która pozwoli osiągnąć globalne porozumienie w sprawie stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych i dostępu do nich;

– podkreśla, że w UE nadal trzeba walczyć z rakiem i w tym celu należy zapewnić wdrożenie europejskiego planu walki z rakiem przez odpowiednie finansowanie; z zadowoleniem przyjmuje korzystanie ze środków z Programu UE dla zdrowia i innych unijnych instrumentów, które zapewnią państwom członkowskim znaczne wsparcie finansowe w wysokości 4 mld EUR na wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej i ich zdolności do walki z rakiem¹³;

– podkreśla znaczenie wzmocnionego systemu zasobów własnych UE, zdolnego sprostać wyzwaniom i przyczyniać się do realizacji celów Unii w zakresie zdrowia, środowiska i klimatu oraz do odzyskiwania zobowiązań zaciągniętych w ramach NextGenerationEU; przypomina,

¹² COM(2023)0672.

¹³ Europe's Beating Cancer Plan: Communication from the Commission to the European Parliament and the Council [Europejski plan walki z rakiem: komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady], https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-02/eu_cancer-plan_en_0.pdf.

że budżet UE stanowi uzupełnienie budżetów krajowych państw członkowskich i umożliwia UE utrzymanie, a nawet wzmocnienie pozycji globalnego gracza w stawianiu czoła obecnym wyzwaniom;

podobne pismo wystosowałem do głównego sprawozdawcy ds. budżetu na 2025 r. Victora Negrescu.

Z wyrazami szacunku

Pascal Canfin

**ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY,
OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCA KOMISJI OPINIODAWCZEJ OTRZYMAŁ
INFORMACJE**

Przewodniczący, jako sprawozdawca komisji opiniodawczej, oświadcza na własną odpowiedzialność, że nie otrzymał informacji od żadnego podmiotu ani osoby, które należałoby wymienić w tym załączniku zgodnie z art. 8 załącznika I do Regulaminu.